

Datum

2025-09-22

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-848

Yttrande

Till

Socialdepartementet

Remiss Socialdepartementet - Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39)

S2025/00778

Yttrande

Malmö stad välkomnar utredningens ambition att skapa en tydlig, teknikneutral reglering för digital teknik som används i socialtjänsten och inom verksamheter enligt LSS. Malmö stad är till största del positiv till utredningens förslag men har vissa synpunkter.

Malmö stad ställer sig i huvudsak positiv till utredningens slutsatser och förslag men önskar lyfta vissa områden som särskilt viktiga att beakta. Dessa områden inkluderar bland annat bedömning av individers beslutsförmåga vid användning av digital teknik samt kompetenshöjande insatser kring digital teknik hos berörd personal.

8.3 Fler ska få tillgång till insatser med digital teknik

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att möjliggöra för fler personer, såväl barn som vuxna, att få tillgång till digital teknik vid insatser enligt SoL och LSS. Digital teknik kan bidra till flera positiva effekter för individen bland annat till ökad självständighet och trygghet. Malmö stad håller med att användningen av digital teknik ska ske med beaktande av den enskildes självbestämmanderätt och rätt till personlig integritet samt att insatserna ska hålla god kvalitet. Det är också positivt att förslaget även innebär att det ska finnas andra alternativ för de som inte vill eller kan använda digital teknik.

8.4 Ett lagstöd att digital teknik får användas vid alla insatser enligt SoL och LSS

Malmö stad håller med i utredningens bedömning om att införa en bestämmelse i både SoL och LSS som tillåter att använda digital teknik vid utförande av alla typer av insatser och inte begränsas till vissa tekniker. Detta kommer att skapa tydlighet kring lagstiftningen och undanröja den rättsliga oklarhet som kan förekomma vid användning av digital teknik. Malmö stad ser dock ett behov av nationella vägledningar som säkerställer en enhetlig tillämpning. Det är också viktigt att lyfta fram att bestämmelsen inte innebär att digital teknik alltid ska användas utan det är individens behov och förutsättningar som styr.

8.6 Användandet av digital teknik ska inte regleras särskilt i SoL och LSS

Malmö stad ser positivt på att det inte krävs ytterligare särskilda regler i lagtexterna kring användning av digital teknik. Malmö stad delar bedömningen att de befintliga bestämmelserna kring kvalitet, inflytande och integritet i SoL och LSS är tillräckliga. Malmö stad delar bedömningen att regleringen i SoL och LSS innebär att den enskilde har möjlighet att påverka hur en insats ska genomföras med eller utan inslag av digital teknik.

8.7 Användandet av integritetskänslig digital teknik behöver regleras särskilt

Malmö stad instämmer i att användandet av särskilt integritetskänslig digital teknik som innebär monitorering, sensorering eller positionering, bör omfattas av särskild reglering i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och LSS. Det föreslås ett krav på integritetshöjande samtycke vilket innebär att den enskilde måste kunna förstå och uttrycka sitt samtycke. Malmö stad instämmer också i utredningens förslag att det behövs föreskrifter som tydliggör användning av digital teknik vid insatser enligt SoL och LSS och att säkerställa att endast de personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå ändamålet med användningen av tekniken behandlas och att insamlade personuppgifter inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt för att uppnå det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Malmö stad anser att behandling av personuppgifter oavsett individens ålder inom SoL och LSS ska innehålla integritetsskyddande åtgärder vid användning av insatser med integritetskänslig teknik.

9.2–9.3 Barnets förutsättningar vid användandet av digital teknik

Malmö stad delar utredningens bedömning att de bestämmelser som redan finns i SoL och LSS när det gäller digital teknik som används vid insatser till barn, är tillräckliga. Detsamma gäller befintliga bestämmelser i SoL och LSS gällande barns delaktighet och inflytande när digital teknik används vid insatser. Malmö stad anser också att det inte finns behov av att införa ytterligare särskilda regler gällande barnets beslutskompetens. Malmö stad betonar vikten av att barnets förmåga att samtycka ska kontinuerligt bedömas med hänsyn till barnets ålder, behov och mognad.

10.3–10.4 Reglering om användning av digital teknik vid nedsatt beslutsförmåga

Malmö stad delar utredningens bedömning att en reglering för individer med nedsatt beslutsförmåga krävs vid användning av digital teknik. Malmö stad anser att det ska finnas en tydlig process och ett metodstöd för processen gällande individer som saknar förmåga att samtycka till användning av digital teknik i syfte att säkerställa att välfärd ges på lika villkor och att den personliga integriteten skyddas.

Malmö stad vill lyfta en farhåga kring utredningens bedömning att möjligheten att ta del av digital teknik ska vara öppen för alla även för personer med nedsatt beslutsförmåga och att denna bedömning ska ske med befintlig kompetens hos handläggare och brukarnära personal. Malmö stads målgrupp, vuxna såväl som barn, har komplexa behov och bedömningen av en individs beslutsförmåga är inte alltid enkel för denna grupp. Dock ska en individs egen beslutsförmåga alltid tas i beaktande vid utredningar av behov av insatser, Malmö stad vill bara lyfta möjligheten att ett mer regelmässigt inkluderande av digital teknik i insatser kan komma att kräva kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare som förväntas göra dessa bedömningar. Dessa bedömningar blir ytterligare mer komplicerade avseende barn där bedömningen sker i relation till andra parametrar så som föräldraansvar och avvägningar i vilka fall användandet av digital teknik kan gynna barnets bästa.

Malmö stad vill lyfta anhörigas roll vid användande av digital teknik. Det finns en ökad risk vid användande av trygghetsskapande teknik att den enskildes önskan och vilja får stå åt sidan för anhörigas önskemål. Malmö stad vill också lyfta risken att anhöriga blir ansvariga för att hantera den digitala tekniken om inte den enskilde själv har kompetens och färdigheter för att hantera det. Detta ansvar behöver vara tydligt placerat hos den enskilde alternativt hos medarbetare som ska stötta personen i insatsen som involverar den digitala tekniken.

10.5 – 10.9 Att bedöma om en person har nedsatt beslutsförmåga

Malmö stad delar inte utredningens bedömning att den nuvarande regleringen innehåller tillräckliga krav på kompetens för den som ska göra bedömningen om den enskilde har nedsatt beslutsförmåga att lämna samtycke till behandling av personuppgifter. Malmö stad anser att det bör finnas krav på att berörd personal har adekvat och rätt kompetens för att kunna bedöma en individs beslutsförmåga. Malmö stad välkomnar förslaget att Socialstyrelsen utvecklar ett metodstöd för att personalen ska kunna stödja personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin inställning till personuppgiftsbehandling. Detta säkerställer även att bedömningarna görs rättssäkert och enhetligt. Malmö stad vill också lyfta behovet av stöd och kunskap i etiska perspektiv på användande av digital teknik i socialtjänsten. Digital teknik kan vara mycket till hjälp men kan också riskera att generera begränsningar för den enskilde.

Utredningen bedömer att befintliga dokumentationskrav i SoL och LSS för samtycke till behandling av personuppgifter är tillräckliga. Malmö stad anser däremot att det ska finnas tydliga riktlinjer på kontinuerlig uppföljning. Malmö stad anser också att det ska finnas tydliga bestämmelser kring hur bedömningen av den enskildes beslutsförmåga och inställning bör följas upp och hur ska genomföras.

Det kräver dock en höjd medvetenhet och kompetensnivå hos medarbetare för att löpande kunna utvärdera behoven och vid behov lägga till eller ta bort teknikstödda insatser. Det behövs fastställda rutiner och arbetssätt för hantering av samtycken vid insatser med olika typer av monitorering och sensorering som regelbundet följs upp för att undvika slentrianmässig användning av sådana lösningar.

Malmö stad hade önskat att utredningen ytterligare resonerade kring sin bedömning att dokumentera samtycken från närstående, framför allt de med nedsatt beslutsförmåga, i den enskildes personakt. Malmö stad ser inte något annat bättre alternativ för hanteringen, men inser att det kan bli ett pedagogiskt problem i utbildning av medarbetare kring dokumentation enligt socialtjänstlagen. Detta eftersom uppgifter om annan person aldrig annars får dokumenteras i en brukares personakt.

11.3 Ekonomiska konsekvenser

Utredningen gör bedömningen att förslagen beräknas ge samhällsekonomiska besparingar genom att en ökad användning av digital teknik kan bidra till effektiviseringar av socialtjänsten. Malmö stad kan se att detta skulle kunna stämma på sikt. Dock vill Malmö stad lyfta en farhåga att det finns risk för ökade kostnader när införandet av digital teknik ska växla upp i kommunerna. Ett ökat användande av digital teknik innebär ökade kostnader under en uppstartsfas. Förutom investeringen i själva tekniken bedömer Malmö stad också att den kompetensutveckling som kommer behövas även kommer innebära en del ökade kostnader. Allt detta är dock svårt att

beräkna, även eventuella besparingar som digital teknik kan innebära i framtiden är svårt att med säkerhet fastställa som utredningen också konstaterar.

Malmö stad anser att bland annat tillgång till tillförlitlig digital teknik, utökade resurser, kompetenshöjande insatser, tillgång till support kan innebära höga kostnader. Malmö stad ser vikten av att det ska finnas medel till användning av digitala insatser.

Ordförande

Stefana Hoti

Sekreterare

Pamela Lindqvist